

Súd: Krajský súd Žilina
Spisová značka: 15CoP/53/2025
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6624202413
Dátum vydania rozhodnutia: 19. 11. 2025
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Zuzana Štolcová
ECLI: ECLI:SK:KSZA:2025:6624202413.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Žiline, ako súd odvolací, v senáte zloženom z predsedníčky senátu Mgr. Zuzany Štolcovej a členiek senátu JUDr. Márie Dubcovej a JUDr. Miriam Štillovej, vo veci starostlivosti súdu o maloleté dieťa: A. B., nar. XX.XX.XXXX, bytom ako matka, zastúpené kolíznym opatrovníkom: Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Lučenec, dieťa rodičov: matka C. D., nar. XX.XX.XXXX, trvale pobytom E. F. XXX/XX, XXX XX G., zastúpená právnu zástupkyňou: JUDr. Bronislava Garajová, advokátka, so sídlom Železničná 291, 987 01 Poltár a otec A. B., nar. XX.XX.XXXX, trvale pobytom H. G., toho času v Ústave na výkon trestu odňatia slobody Košice-Šaca, so sídlom Budovateľská 1, 040 15 Košice-Šaca, zastúpený právnym zástupcom: JUDr. Ondrej Szilágyi, advokát, so sídlom Dr. Vodú 2, 984 01 Lučenec, v konaní o zníženie výživného, o odvolaní otca proti rozsudku Okresného súdu Lučenec č. k. 17P/90/2024-180 zo dňa 20. februára 2025, takto

rozhodol:

Rozsudok okresného súdu potvrdzuje.

Žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom okresným súd výrokom I. zmenil rozsudok Okresného súdu Lučenec č. k. 6P/78/2021-287 zo dňa 19.10.2022 čo do výroku o výživnom tak, že znížil vyživovaciu povinnosť otca A. B., narodeného XX.XX.XXXX na maloletého A. B., narodeného XX.XX.XXXX zo sumy 180 Eur mesačne na sumu 150 Eur mesačne počnúc právoplatnosťou rozsudku. Podľa výroku II. takto určené výživné je otec povinný zasielať k rukám matky vždy mesačne vopred do 25. dňa toho ktorého mesiaca. O nároku na náhradu trov prvoinštančného konania rozhodol výrokom III. tak, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania.

2. V odôvodnení svojho rozhodnutia poukázal na otcom podaný návrh na zníženie výživného na maloletého syna zo súčasnej sumy 180 Eur mesačne na minimálnu sumu a jeho odôvodnenie a na obsah vyjadrenia matky.

3. Okresný súd poukázal na vykonané dokazovanie na nariadenom pojednávaní vylúchom účastníkov, stanoviskom kolízneho opatrovníka, oboznámením sa s návrhom na začatie konania, rozúčtovaním pracovnej odmeny otca, vyjadrením matky, s fotodokumentáciou, správou z prešetrovania pomerov matky, rozhodnutím o predbežnom poskytnutí právnej pomoci, potvrdením o podaní daňového priznania od matky, daňovým priznaním matky, výdavkami maloletého, bločkami, výpismi z C. D., faktúrami za výživové doplnky, ďalšími vyjadreniami rodičov aj listinnými dôkazmi, rozsudkom Okresného súdu Lučenec č. k. 6P/78/2021-287 zo dňa 19.10.2022, rozsudkom Okresného súdu Lučenec sp.zn. 3T/143/2022 zo dňa 19.09.2024, z neho zistený skutkový stav, ktorý právne posúdil za aplikácie § 121,

§ 157 CMP v spojení s § 26, § 62 ods. 1 až 5, § 75 ods. 1, § 76 ods. 1, § 78 ods. 1 a 3 Zákona o rodine a rozhodol tak, ako uviedol vo výrokovej časti svojho rozsudku.

4. Vo všeobecnosti okresný súd uviedol, že každý z rodičov je povinný plniť si svoju vyživovaciu povinnosť voči maloletému dieťaťu, a to niekoľkými formami. Rodič, ktorý sa o maloleté dieťa stará, poskytuje maloletému dieťaťu prevažne vecné plnenie výživného, ako aj osobnú starostlivosť o maloletého. Naopak rodič, ktorý sa o dieťa nestará, prispieva na jeho výživu poskytnutím peňažného plnenia formou výživného. Pre určenie výšky výživného považoval za smerodajnú životnú úroveň každého z rodičov a ako základnú podmienku vyjadril vyhodnotenie nákladov na dieťa.

5. Okresný súd poukázal na to, že rozhodnutie o výkone rodičovských práv a povinností sa môže zmeniť, ak sa menia pomery, z ktorých súd vychádzal, pričom musí ísť o podstatnú zmenu oproti času, kedy súd rozhodoval o úprave rodičovských práv a povinností. Zmena pomerov na strane rodiča môže spočívať v poklese jeho príjmu, pričom dôležité je zistenie dôvodu, pre ktorý u výživou povinného rodiča došlo k poklesu príjmu. Ak sa rodič svojim úmyselným konaním, pre ktoré bol odsúdený k nepodmienečnému trestu odňatia slobody zbavil objektívnej možnosti plniť svoju vyživovaciu povinnosť, nemožno túto skutočnosť vyhodnotiť na úkor dieťaťa. Opačný výklad § 75 ods. 1 Zákona o rodine by mohol viesť k absurdným dôsledkom i k tomu, že povinný rodič by sa svojim úmyselným konaním a následným právoplatným uložením nepodmienečného trestu odňatia slobody zbavil, alebo mohol zbaviť svojej vyživovacej povinnosti.

6. Skonštatoval, že výživné na maloletého bolo naposledy zvyšované rozsudkom Okresného súdu Lučenec č. k. 6P/78/2021-287 zo dňa 19.10.2022 zo sumy 100 Eur mesačne na sumu 180 Eur mesačne počnúc dňom 08.02.2022. V čase rozhodovania otec nepracoval, v predchádzajúcich zamestnaniach však dosahoval príjem vo výške najmenej 700 Eur.

7. Okresný súd poukázal na to, že otec žiadal znížiť výživné na sumu 70 Eur mesačne a matka s ohľadom na rozhodnutie NS SR sp. zn. 3Cdo/236/2018 súhlasila so zmenou výživného na sumu 160 Eur mesačne, nakoľko nevyhnutné potreby syna dosahujú sumu okolo 500 Eur mesačne, pretože v tomto školskom roku začal navštevovať Športové gymnázium v Banskej Bystrici, hrá hokej na vrcholovej úrovni a taktiež na vrcholovej úrovni v letných mesiacoch sa venuje triatlonu.

8. Z rozsudku Okresného súdu Lučenec č. k. 3T/143/2022-421 zo dňa 19.09.2024 bolo zistené, že A. B. bol uznaný za vinného, a to za falšovanie verejnej listiny a dopustil sa konania smerujúceho k tomu, aby vylákal od iného úver. V konaní sa upustilo od uloženia súhrnného trestu, lebo trest uložený rozsudkom Okresného súdu Lučenec sp. zn. 22T/25/2021 v spojení s uznesením Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 5To/56/2024, súd považoval za dostatočný. Rozsudkom Okresného súdu Lučenec č. k. 3T/100/2024-174 zo dňa 07.11.2024 bol A. B. uznaný za vinného tým, že na škodu cudzieho majetku seba obohatil a iného uviedol do omylu a spôsobil tak na cudzom majetku malú škodu. Súd upustil od uloženia súhrnného trestu vzhľadom na rozsudok uložený Okresným súdom Lučenec sp. zn. 22T/25/2021. Trestným rozkazom Okresného súdu Lučenec sp. zn. 28T/8/2025 bol A. B. uznaný za vinného, že spáchal prečin podvodu tým, že na škodu cudzieho majetku seba obohatil, a tým uviedol iného do omylu a spôsobil tak na cudzom majetku malú škodu, za to bol odsúdený na trest vo výmere tridsať mesiacov nepodmienečne a bol zaradený do ústavu výkon trestu s minimálnym stupňom stráženia. Zároveň bol zrušený rozsudok Okresného súdu Lučenec sp. zn. 22T/25/2021, ktorým mu bol uložený nepodmienečný trest odňatia slobody vo výmere dvoch mesiacov so zaradením pre výkon trestu do ústavu s minimálnym stupňom stráženia.

9. Z potvrdenia Ústavu na výkon trestu odňatia slobody Košice-Šaca zo dňa 21.05.2024 vyplývalo, že A. B. nastúpil na výkon trestu 23.11.2023, pravdepodobný koniec trestu bude 23.11.2026 a z rozúčtovania pracovnej odmeny vydanéj týmto ústavom bolo zistené, že v roku 2024 mal príjem 109,93 Eur mesačne v čistom.

10. Podľa Správy Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Lučenec zo dňa 13.06.2024 matka býva v štvorizbovom poschodovom rodinnom dome spolu s manželom I. D. a maloletým synom A.. Matka je zamestnaná v poisťovni GENERALI s mesačným príjmom 1 500 Eur mesačne. Maloletý navštevoval 9. ročník Základnej školy v A. a po ukončení základnej školy nastupuje na Športové gymnázium v Banskej

Bystrici, venuje sa hokeju, hrá sa HKM Zvolen a aktívne sa venuje triatlonu, kde chodí na rôzne súťaže. S otcom nie je v žiadnom kontakte a je oboznámený s tým, že je vo výkone trestu.

11. Z rozpisu výdavkov maloletého A. za rok 2024 doloženého matkou vyplývalo, že jeho výdavky za obdobie od 1/2024 do 8/2024 sú vo výške 6 008,99 Eur. Od 8/2024 výdavky na naftu nahradili mesačné výdavky na internát Strednej športovej školy, Banská Bystrica, 40 Eur mesačne, päťkrát denne stravu na internáte 132 Eur a denné cestovné a vreckové 100 Eur mesačne, t.j. 272 Eur mesačne.

12. Z potvrdenia o podaní daňového priznania k dani z príjmov fyzickej osoby a z daňového priznania k dani z príjmov fyzickej osoby okresný súd zistil, že za rok 2023 činil základ dane z príjmov u matky sumu 11 402,34 Eur.

13. Okresný súd uviedol, že pri rozhodovaní o zmene výživného súd porovná okolnosti dôležité pre určenie výživného, a to v čase skoršieho rozhodnutia, ako aj nového rozhodnutia a zisťuje, či sa podstatne zmenili a či ide o zmenu, ktorá je spôsobilá privodiť potrebu novej úpravy vyživovacej povinnosti. Na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného prihladne súd aj vtedy, ak sa povinný vzdá bez dôležitého dôvodu výhodnejšieho zamestnania, zárobku, majetkového prospechu; rovnako prihladne aj na neprimerané majetkové riziká, ktoré povinný na seba berie. Výživné má prednosť pred inými výdavkami rodičov. Pri skúmaní schopností, možností a majetkových pomerov povinného rodiča, súd neberie do úvahy výdavky povinného rodiča, ktoré nie je nevyhnutné vynaložiť.

14. Konštatoval, že pre posúdenie možností a schopností povinného rodiča nie sú rozhodujúce jeho skutočné zárobkové pomery, ale jeho reálne zárobkové (prípadne aj majetkové) možnosti dané okrem iného jeho fyzickým stavom, nadaním, množstvom získaných vedomostí a pracovných skúseností a podobne. Princíp potenciality má prednosť pred princípom fakticity, tzn. že súd je povinný prihliadať aj k zjavne nevyužitým schopnostiam povinného rodiča pre určenie výšky vyživovacej povinnosti, preto nie je smerodajné, aký príjem rodič v skutočnosti dosahuje, alebo či vôbec pracuje, ale to, či je objektívne možné, aby zarobil s ohľadom na svoj vek, zdravotný stav, kvalifikáciu, odbornosť, nadanie, vedomosti, zručnosti, pracovné skúsenosti a podobne. Zdôraznil, že každý rodič je povinný usmerňovať svoje pracovné a životné aktivity tak, aby plnenie vyživovacej povinnosti k dieťaťu nebolo ohrozené. Každý rodič si musí uvedomovať svoju rodičovskú zodpovednosť a primerane tomu prispôbiť aj svoj osobný a pracovný život, čo znamená aj vynaložiť zvýšené úsilie na dosiahnutie adekvátneho príjmu na zabezpečenie odôvodnených potrieb vyživovaných maloletých detí.

15. Podľa okresného súdu zníženie výživného na sumu 70 Eur, ktorú požadoval otec, by znamenalo prenesenie neúmerného bremena zodpovednosti za finančnú starostlivosť na matku maloletého, pričom matka už v súčasnosti sama zabezpečuje aj každodennú osobnú morálnu a psychickú starostlivosť o maloletého, čo už samo osebe predstavuje obrovskú záťaž kladenú na jedného rodiča. Z uvedeného mal okresný súd jednoznačne za to, že spolupodieľanie sa otca na odôvodnených a nevyhnutných potrebách jeho syna v sume 150 Eur, je v jeho možnostiach a schopnostiach, a to aj napriek tomu, že výšku tohto otcovi určeného výživného poberá matka maloletého od úradu práce, sociálnych vecí a rodiny ako náhradné výživné.

16. Okresný súd mal preukázané, že pomery na strane otca ako povinného rodiča, sa v porovnaní so stavom, kedy bolo posledné rozhodnutie o výške výživného v sume 180 Eur, nezmenili, nakoľko otec ani v tom čase, keď sa rozhodovalo o zvýšení výživného na sumu 180 Eur, nepracoval, výživné pravidelne neplatil a aktuálne, keď je vo výkone trestu odňatia slobody z dôvodu páchania protispoločenskej úmyselnej trestnej činnosti, je aspoň pracovne zaradený, aj keď s nízkym príjmom. Zohľadnil preto jeho potencionalný príjem, teda nie faktický, reálny, ktorý otec vo výkone trestu odňatia slobody dosahuje, keďže sa otec svojím úmyselným konaním pripravil o objektívnu možnosť platiť výživné, čo nemožno pripočítavať na ťarchu maloletého dieťaťa. Za daného skutkového stavu nebol dôvod znižovať vyživovaciu povinnosť otca až na sumu 70 Eur, ktorý záver vychádza aj z doterajšej súdnej praxe, a to napr. z rozhodnutia NS SR sp. zn. 3Cdo/236/2018 z 20.02.2019. Okrajom okresný súd uviedol, že ak došlo k zmene pomerov, táto nastala na strane matky a maloletého dieťaťa.

17. Okresný súd návrh otca na zníženie výživného na sumu 70 Eur mesačne vyhodnotil ako nedôvodný, jeho pobyt v ústave na výkon trestu odňatia slobody ako zmenu, ktorá nie je spôsobilá odôvodniť až také zníženie výživného na maloletého syna.

18. O nároku na náhradu trov prvoinštančného konania rozhodol podľa § 52 CMP tak, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania, ak tento zákon neustanovuje inak.

19. Proti tomuto rozsudku v zákonnej lehote podal odvolanie otec prostredníctvom právneho zástupcu a aj samostatne (č.l. 191-192, 199 spisu) z dôvodov podľa § 365 ods.1 písm. f), h) CSP. Nestotožnil sa s výškou zníženého výživného na maloleté dieťa v sume 150 Eur mesačne z dôvodu, že jeho možnosti, schopnosti a majetkové pomery mu nedovoľujú uhrádzať mesačné výživné v takejto výške, nakoľko sa v súčasnej dobe nachádza vo výkone trestu odňatia slobody, na ktorý nastúpil dňa 23.11.2023 s predpokladaným ukončením trestu dňa 23.11.2026. Za inej situácie, keby mu nebol uložený nepodmienečný trest odňatia slobody, by konanie neinicioval, syna má rád a záleží mu na ňom. Jeho súčasná situácia mu neumožňuje uhrádzať výživné v plnej výške. Aj keď je v rámci výkonu trestu zaradený do zamestnania, jeho príjmy nepokryjú výživné, a to ani po jeho znížení na sumu 150 Eur. Z Rozúčtovania pracovnej odmeny vydanéj ÚVTOS Košice-Šaca, otec maloletého mal v roku 2024 príjem vo výške 109,93 Eur, čo je suma nižšia ako určené výživné. Podľa otca musí súd pri určovaní výživného v prípade povinného, ktorého osobná sloboda je obmedzená, vychádzať aj z reálnych možností povinného počas obdobia obmedzenia osobnej slobody, a to z dôvodu, že sa objektívne nemôže slobodne uplatniť na trhu práce a jeho príjem je limitovaný, v ktorej súvislosti poukázal na rozhodnutie NS SR sp. zn. 3Cdo/236/2018 zo dňa 20.02.2019. Ďalej uviedol, že sa nechce dostať po prepustení z výkonu trestu do opätovného kruhu, keď by si od neho žiadal maloletý zaplatať zameškaného výživného a v prípade, ak by toto nebol schopný uhradiť, mohol by sa potencionálne vystaviť trestnoprávnemu postihu za neplnenie povinnej výživy. Navrhol napadnuté rozhodnutie zmeniť a znížiť vyživovaciu povinnosť otca na maloletého zo sumy 180 Eur mesačne na sumu 70 Eur mesačne počnúc právoplatnosťou rozsudku.

V samostatnom podaní otec uviedol, že dňa 30.1.2025 sa malo konať pojednávanie pre zníženie výživného, ktoré podľa správ právneho zástupcu sa „odročilo“ a po nejakom čase „pojednávalo“, na ktoré mu neprišlo „oznámenie“. Dozvedel sa, že mu okresný súd vyhovel znížením výživného na 150 Eur, voči čomu podával „ODPOR“. Uviedol, že je bez práce, bez strechy nad hlavou, bez hnutelného a nehnuteľného majetku a vo výkone trestu je vyše 1,5 roka a ešte minimálne 16 mesiacov bude. Má právo zo zákona na minimum a chce sa zúčastňovať pojednávania.

20. Postupom okresného súdu, a to podaním zo dňa 19.3.2025, bolo odvolanie otca doručené kolíznemu opatrovníkovi a matke prostredníctvom právnej zástupkyne s možnosťou sa k nemu v lehote 10 dní písomne vyjadriť (doručenky na č.l. 198, 206 spisu), ktorú možnosť matka nevyužila.

21. K doručenému odvolaniu otca sa písomne vyjadril kolízny opatrovník, ktorý zotrval na svojich vyjadreniach a doterajších správach a s prihliadnutím na záujem maloletého dieťaťa navrhol rozsudok ako vecne správny potvrdiť s poukazom na to, že zníženie výživného nie je v záujme maloletého dieťaťa.

22. Okresný súd podaním zo dňa 14.4.2025 doručil vyjadrenie kolízneho opatrovníka otcovi a matke prostredníctvom ich právnych zástupcov s možnosťou sa k nemu v lehote 10 dní písomne vyjadriť (doručenky na č.l. 209, 210 spisu), ktorú nevyužili.

23. Do momentu konania a rozhodovania krajským súdom ďalšie podania nenasledovali.

24. Krajský súd v Žiline, ako súd odvolací (§ 34 CSP), na základe včas podaného odvolania otcom maloletého preskúmal napadnutý rozsudok okresného súdu za aplikácie ust. § 65, § 66 CMP postupom bez nariadenia pojednávania, keďže neboli splnené podmienky pre nariadenie pojednávania v zmysle ust. § 385 ods. 1 CSP a contrario, ak nebolo potrebné doplniť, resp. zopakovať dokazovanie, nevyžadoval si to dôležitý verejný záujem a verejným vyhlásením rozsudku krajským súdom za rešpektovania ust. § 219 ods. 1, 3 CSP bol rozsudok okresného súdu potvrdený ako vecne správne rozhodnutie podľa § 387 ods. 1 CSP. Rozhodnutie bolo prijaté hlasovaním v pomere hlasov 3:0.

25. K procesnému postupu krajského súdu, ktorý prejednal odvolanie otca maloletého bez nariadenia pojednávania, sa poukazuje na uznesenie Krajského súdu v Žiline č.k. 15CoP/53/2025-221 zo dňa 12.11.2025, keď miesto a čas verejného vyhlásenia rozsudku krajským súdom bolo oznámené na úradnej tabuli Krajského súdu v Žiline v lehote najmenej 5 dní pred jeho vyhlásením, v zmysle vyššie uvedeného uznesenia krajského súdu dňa 12.11.2025 a na webovej stránke Krajského súdu v Žiline.

26. Odvolací súd primárne uvádza, že pre posúdenie odvolacích dôvodov otca nebolo potrebné nariadiť pojednávanie, resp. doplniť dokazovanie, ak pre rozhodnutie okresného súdu bolo v potrebnom a dostatočnom rozsahu vykonané dokazovanie, z ktorého krajský súd vychádzal pri vyhodnotení odvolacích dôvodov. Potreba ďalšieho dokazovania v odvolacom konaní nebola zistená ani krajským súdom, a preto bolo vychádzané len z obsahu spisového materiálu, ak účastníci tohto konania, ani nevzniesli žiadny presvedčivý dôkaz, potvrdzujúci, že iba ústna časť pojednávania by mohla zaručiť spravodlivé konanie (rozhodnutie Európskeho súdu pre ľudské práva zo dňa 25.04.2002, č. 64336/01, vo veci Lino Carlos VARELA ASSALINO proti Portugalsku, rozsudok Najvyššieho súdu SR sp.zn. 5Cdo/218/2009, 3Cdo/51/2011, 3Cdo/186/2012, 7Cdo/56/2011). Krajský súd zvyrazňuje, že okresný súd z vykonaného dokazovania zistil skutkový stav v akceptovateľnom rozsahu potrebnom pre rozhodnutie. Skutočný stav vecí, zistený okresným súdom, bol dostačujúcim pre jeho rozhodnutie, následne aj pre posúdenie odvolania, a ak odvolací súd nepristúpil k zopakovaniu alebo doplneniu dokazovania, nedošlo týmto jeho postupom k porušeniu práva odvolateľa na spravodlivý súdny proces.

27. Podstatou odvolania otca bola námietka nesprávnych skutkových zistení, a tým nesprávneho právneho záveru o jeho možnostiach a schopnostiach platiť výživné na maloletého syna.

28. Krajský súd po oboznámení sa s rozsudkom okresného súdu primárne konštatuje, že rozsudok okresného súdu obsahuje zistenia týkajúce sa predchádzajúceho súdneho rozhodnutia, je v ňom zahrnuté pôvodné rozhodnutie týkajúce sa maloletého dieťaťa ako oprávneného z výživného, tvrdenia otca ako povinného z výživného a matky, priebeh vykonaného dokazovania a rozsudok okresného súdu je preskúmateľný, ak po vykonanom dokazovaní súd prvej inštancie vyjadril svoje úvahy, zhodnotenia a skonštatoval svoje závery. Uvádza odvolací súd, že v posudzovanej veci súd prvej inštancie v odôvodnení svojho rozhodnutia dal odpoveď na všetky zásadné právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany a obrany proti nej.

29. Odvolací súd sa zaoberal dôvodnosťou uplatnených odvolacích dôvodov otca uvedených v ustanovení § 365 ods. 1 písm. f) a h) CSP (nesprávne skutkové a právne závery) z hľadiska a v rozsahu podaného odvolania a konštatuje ich nedôvodnosť bez opory v zistenom skutkovom stave a v následnom právnom posúdení veci súdom prvej inštancie. Preskúmaním obsahu spisu odvolací súd zistil, že súd prvej inštancie vychádzajúc z dostatočne zisteného skutočného stavu vecí, vyvodil správne skutkové a právne závery, z ktorých posúdil dôvodnosť návrhu na zníženie vyživovacej povinnosti otca, a to v určenom rozsahu, ktorá odôvodňovala čiastočne vyhovieť návrhu na zníženie výživného.

30. Predovšetkým vo vzťahu k námietkam otca vzťahujúcim sa k vyššie uvedeným odvolacím dôvodom odvolací súd uvádza, že prakticky ich ťažisko bolo produkované otcom maloletého dieťaťa už v priebehu konania pred súdom prvej inštancie a bolo tak predmetom posudzovania súdom prvej inštancie, ktorý sa s nimi dostatočným spôsobom vysporiadal.

31. Otec maloletého dieťaťa v podanom odvolaní kládol dôraz na to, že sa nachádza vo výkone trestu odňatia slobody, z ktorého dôvodu nesúhlasil s určenou výškou zníženého výživného a mal za to, že boli splnené podmienky na zníženie výšky výživného na maloleté dieťa, a to na sumu 70 Eur mesačne. Podľa odvolateľa jeho súčasná situácia, a to výkon trestu, ktorý nie je krátkeho trvania, mu neumožňuje uhrádzať výživné v plnej výške. Aj keď je zaradený do zamestnania, jeho výška príjmu nepokryje výživné v sume 150 Eur, pretože podľa Rozúčtovania pracovnej odmeny mal v roku 2024 príjem 109,93 Eur. Nechce sa dostať do situácie, aby po prepustení z výkonu trestu, by si od neho začal maloletý, resp. jeho zákonný zástupca, žiadať zaplataenie zameškaného výživného a v prípade, ak by nebol toto schopný hradiť, mohol by sa potencionálne vystaviť trestnoprávnemu postihu.

32. Vykonaným dokazovaním mal okresný súd zistené a medzi účastníkmi nebolo sporné to, že otec maloletého dieťaťa bol odsúdený na nepodmienečný trest odňatia slobody a podľa Potvrdenia zo dňa 02.05.2024 Ústavu na výkon trestu odňatia slobody Košice - Šaca doloženého otcom (č.l. 2 spisu), odpovede Ústavu na výkon trestu odňatia slobody Košice - Šaca na výzvu okresného súdu a jej príloh (č.l. 26, 28 spisu) otec maloletého dieťaťa sa od 23.11.2023 nachádza vo výkone trestu odňatia slobody a pravdepodobný dátum prepustenia bude dňa 23.11.2026. Okresný súd vecne správne postupoval pokiaľ sa zaoberal aj výškou príjmu otca maloletého dieťaťa, ktorý bol vo výkone trestu aj pracovne zaradený a poberal pracovnú odmenu za rok 2024 v sume 109,93 Eur netto (č.l. 28,29 spisu).

33. Podľa pripojeného spisu Okresného súdu Lučenec sp. zn. 6P/78/2021 bolo rozsudkom Okresného súdu Lučenec č. k. 6P/78/2021- 287 zo dňa 19. októbra 2022 rozhodnuté tak, že výrokom I. bol návrh otca na zníženie výživného zamietnutý; výrokom II. bol zmenený rozsudok Okresného súdu Lučenec č. k. 12P/84/2014-290 zo dňa 23.06.2015, ktorý nadobudol právoplatnosť dňa 25.06.2015 vo výroku o výživnom tak, že otcovi sa zvyšuje výživné na maloletého A., nar. XX.XX.XXXX zo sumy 100,- Eur mesačne na sumu 180,- Eur mesačne vždy do 25. dňa tohto ktorého mesiaca vopred, počnúc dňom 08.02.2022. Podľa výroku III. zameškané výživné od 08.2.2022 do rozhodnutia súdu vo výške 700,- Eur povolil otcovi zaplatiť v splátkach po 30 Eur spolu s bežným výživným s tým, že nezaplatením čo i len jednej splátky sa stane zročný celý dlh. Rozsudok Okresného súdu Lučenec sa stal právoplatný 09.12.2022. Z výsledkov vykonaného dokazovania vyplývalo, že otec v čase pôvodného rozhodovania nepracoval, výživné pravidelne neplatil a bolo vychádzané z jeho potencionálneho príjmu 700 Eur.

34. Po zistení týchto skutočností okresný súd poukázal na rozhodujúce zákonné ustanovenia, a to § 62 ods. 1, 2, 4, 5, § 75 ods. 1, § 76 ods. 1, § 78 ods. 1 a 3 Zákona o rodine. Okresný súd správne postupoval, pokiaľ pri rozhodovaní a následne v odôvodnení napadnutého rozhodnutia, svoju pozornosť zamerlal na otcom maloletého dieťaťa tvrdené skutočnosti, ktoré mali zakladať zmenu pomerov na jeho strane v takom rozsahu, že podľa otca boli dôvodom pre novú úpravu jeho vyživovacej povinnosti, a to na jej zníženie. Okresný súd založil svoje rozhodnutie na konštatovaní, že pomery na strane otca ako povinného rodiča, sa v porovnaní so stavom, kedy bolo posledné rozhodnutie o výške výživného v sume 180 Eur, nezmenili, nakoľko otec ani v tom čase, keď sa rozhodovalo o zvýšení výživného na sumu 180 Eur, nepracoval, výživné pravidelne neplatil a aktuálne, keď je vo výkone trestu odňatia slobody z dôvodu páchania protispoločenskej úmyselnej trestnej činnosti, je aspoň pracovne zaradený, aj keď s nízkym príjmom. Uvádza odvolací súd, že pokiaľ na strane otca maloletého dieťaťa nastala zmena, v dôsledku ktorej má možnosť dosahovať len príjem z pracovného zaradenia vo výkone trestu, tak túto situáciu si otec spôsobil sám svojím konaním, na ktoré nežiaduce správanie nebolo možné prihliadať, a preto nebolo možné prihliadať len na skutočný príjem, ktorý otec dosahuje, ale na príjem potencionálny. Dodáva sa, že na zníženie vyživovacej povinnosti a na zníženie, resp. stratu príjmu, by bolo možné prihliadať len v prípade jednoznačného preukázania takého dôležitého dôvodu, ktorý vznikol objektívne bez zavinenia povinného, pričom uloženie nepodmienečného trestu odňatia slobody za úmyselné protiprávne konanie otca, uvedené kritérium nespĺňa. Odvolací súd sledujúc práve najlepší záujem maloletého dieťaťa, v zhode s okresným súdom konštatuje, že maloletému dieťaťu, ktoré podľa Čl. 32 ods. 4 Listiny základných práv a slobôd má základné právo na rodičovskú výchovu a starostlivosť, nemožno pričítať na jeho ťarchu nezodpovedné správanie rodiča, ale v záujme o ochrany maloletého dieťaťa pred nezodpovedným správaním vychádzať zo stavu, ako by k nežiaducemu chovaniu výživou povinného rodiča nedošlo, pretože niet spravodlivého dôvodu vykladať túto okolnosť v neprospech maloletého dieťaťa, a to výrazne zníženým výživným. Opačný výklad tak, ako správne konštatoval aj okresný súd v odseku 32. odôvodnenia rozhodnutia, by viedol k dôsledkom, že rodič výkonom trestu odňatia slobody by sa bez ďalšieho „zbavil“, resp. „mohol zbaviť“ vyživovacej povinnosti voči svojmu maloletému dieťaťu.

35. Odvolací súd uvádza, že napriek tomuto stavu, spôsobeného práve samotným správaním otca, okresný súd za vyjadreného čiastočne súhlasného stanoviska matky s miernym znížením výživného, prihliadol na jeho súčasnú situáciu, čo sa premietlo do čiastočného zníženia výživného, a to zo sumy 180 Eur na sumu 150 Eur. Ani odvolací súd nezistil dôvody na odlišné rozhodnutie vo veci, ak mal rovnako za to, že v okolnostiach prejednávanej veci neboli splnené podmienky na tak výrazné zníženie výživného na maloleté dieťa zo strany otca, ako v konaní pred súdom prvej inštancie a aj v odvolaní požadoval. Odvolacie námietky otca, ani obsah spisu neboli podkladom pre privedenie zmeny napadnutého rozsudku okresného súdu, pretože ani v odvolacom konaní neboli preukázané také skutočnosti, ktoré by mohli mať za následok odlišné rozhodnutie vo veci. V rámci právneho posúdenia tak zo strany okresného súdu, ako aj odvolacieho súdu, bolo namieste vziať do úvahy tú podstatnú okolnosť, že do aktuálnej situácie sa otec maloletého dieťaťa dostal sám, svojím protiprávnym konaním, za ktoré bol právoplatne odsúdený a v čase rozhodovania okresného súdu sa nachádzal vo výkone trestu odňatia slobody. Okresný súd vecne správne postupoval, pokiaľ uvádzaný dôvod otca maloletého dieťaťa, a to, že toho času sa nachádza vo výkone trestu odňatia slobody, nevyhodnotil ako dôvod pre výrazné zníženie vyživovacej povinnosti, a to na sumu 70 Eur, pokiaľ si umiestnenie do výkonu trestu odňatia slobody otec zapríčinil výlučne sám.

36. V tejto súvislosti sa žiada dodať, že naopak oproti pôvodnému rozhodnutiu Okresného súdu Lučenec č. k. 6P/78/2021-287 zo dňa 19.10.2022 došlo k zmene na strane maloletého dieťaťa. V čase posledného rozhodnutia, bol maloletý A. žiakom základnej školy a k času rozhodovania okresného súdu je už študentom Strednej športovej školy, Banská Bystrica, aktívne sa venuje športovej činnosti, a ako uviedol okresný súd v odseku 34. odôvodnenia rozhodnutia jeho výdavky dosahujú cca 500 Eur mesačne, na ktorých sa v podstate vo výraznej časti podieľa matka. Kolízny opatrovník sa rovnako nestotožnil s návrhom otca na zníženie výživného v otcom požadovanom rozsahu, pričom súhlasil len s čiastočným znížením, a to na sumu 160 Eur.

37. Z vyššie uvedeného v zhode so záverom okresného súdu preto možno konštatovať, že došlo k zmene pomerov na strane maloletého, avšak nedošlo k takej zmene pomerov na strane otca maloletého dieťaťa, ktorá by odôvodňovala zníženie vyživovacej povinnosti na sumu 70 Eur, pretože pokiaľ by otec maloletého dieťaťa nebol právoplatne odsúdený a následne nenastúpil na výkon trestu odňatia slobody, mohol by dosahovať príjem vo výške, ktorý bol ustálený v čase poslednej úpravy výživného v sume 700 Eur mesačne podľa rozsudku Okresného súdu Lučenec č. k. 6P/78/2021-287 zo dňa 19.10.2022 (potencialita príjmu).

38. K správnosti napadnutého rozhodnutia okresného súdu sa poukazuje aj na rozhodovaciu činnosť odvolacích súdov, Najvyššieho súdu SR, podľa ktorej na zníženie (stratu) príjmu povinného súd prihliada len v prípade jednoznačného preukázania takého dôležitého dôvodu, ktorý vznikol objektívne bez zavinenia povinného (rozsudok NS SR sp. zn. 3Cdo/236/2018 zo dňa 20.02.2019, na ktoré poukazoval aj otec v odvolaní). I napriek tomu, že otec maloletého dieťaťa v súčasnosti má len príjem v rámci zaradenia vo výkone trestu, sám sa pripravil o možnosť dosahovať vyšší pravidelný príjem a samotný výkon trestu odňatia slobody nemožno považovať za takú zmenu pomerov, ktorá by odôvodňovala zníženie výživného na sumu 70 Eur. Otec maloletého dieťaťa sa v dôsledku svojho konania sám pripravil o možnosť aktívne sa zúčastniť pracovného procesu a dosiahnuť pravidelný príjem, z ktorého by si plnil aj vyživovaciu povinnosť. Súdna prax konštatovala, že pokiaľ sa rodič zbavil svojím úmyselným konaním, kvôli ktorému na neho bola uvalená väzba alebo uložený trest odňatia slobody, objektívnej možnosti plniť si svoju vyživovaciu povinnosť voči svojmu dieťaťu, nemožno túto skutočnosť vykladať na ťarchu výživou odkázaného dieťaťa.

39. Podľa názoru krajského súdu okresný súd svojím rozhodnutím prihliadol aj na súdnu prax, a to na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 3Cdo 236/2018 zo dňa 20. februára 2019, podľa ktorého „Skutočnosť, že sa otec maloletého dieťaťa povinný platiť na výživné dopustil úmyselného protiprávneho konania majúceho znaky trestnej činnosti, za ktoré bol vzatý do väzby a následne mu bol súdom uložený nepodmienečný trest odňatia slobody, pri výkone ktorého došlo k poklesu alebo až strate jeho príjmov, nemôže byť na úkor maloletého dieťaťa. Táto skutočnosť nie je dôvodom, pre ktorý by sa nemal uplatniť princíp potenciality príjmov, v zmysle ktorého súd neprihliada len na skutočné príjmy osoby povinnej platiť výživné, ktoré dosahuje v čase vyhlásenia rozsudku, ale vychádza z jej potenciálnych príjmov, to znamená príjmov, ktoré mohla mať vzhľadom na svoj vek, zdravotný stav, schopnosti, stupeň dosiahnutého vzdelania a jeho zamerania, prax, jazykové znalosti, dopyt na trhu práce“. Nebol preto rozhodujúci faktický príjem otca maloletého dieťaťa počas výkonu trestu odňatia slobody, ale príjem, ktorý by ako rodič reálne mohol dosahovať, pretože princíp potenciality má prednosť pred princípom fakticity. V zhode so záverom okresného súdu sa uvádza, že na vyhoviecie návrhu otca maloletého dieťaťa na zníženie výživného na sumu 70 Eur nebola preukázaná podstatná zmena pomerov, ak ňou bez ďalšieho nie je len to, že otec maloletého dieťaťa sa v dôsledku svojho konania nachádza vo výkone trestu odňatia slobody (Nález Ústavného súdu ČR sp. zn. IV. ÚS 1181/2007). Nebola preukázaná zmena pomerov v zmysle § 78 ods. 1 Zákona o rodine, a to taká, ktorou by malo dôjsť k výraznému zníženiu výšky vyživovacej povinnosti otca maloletého dieťaťa. Výkon trestu odňatia slobody otcom maloletého dieťaťa sám osebe nie je hodnotený ako podstatná zmena pomerov pre zníženie vyživovacej povinnosti otca maloletého dieťaťa. Inými slovami vyjadrené krajským súdom, výkon trestu odňatia slobody nemožno považovať za okolnosť, ktorá by odôvodňovala zníženie výživného v otcom požadovanom rozsahu z dôvodu straty príjmu, a to najmä z dôvodu, že trestné stíhanie a výkon trestu si otec maloletého dieťaťa zapríčinil sám. Krajský súd dodáva, že je mu zrejmý rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 5CdoR/6/2023 zo dňa 27.04.2023 (rozhodnutie sa týka zvýšenia výživného nie zníženia výživného), avšak okolnosti danej sporovej veci, a to zohľadnenie pracovného zaradenia otca maloletého dieťaťa počas výkonu trestu odňatia slobody, princíp potenciality, ktorý má prednosť pred princípom fakticity, t.j. reálnych príjmov povinného rodiča a posledného určenia výšky

vyživovacej povinnosti, pri ktorom určení sa vychádzalo z potencionálnych možností otca maloletého dieťaťa, krajský súd nezistil priestor na iné rozhodnutie, ako urobil napadnutým rozsudkom okresný súd, preto vo vyvolanom odvolacom konaní bolo jeho rozhodnutie potvrdené ako vecne správne podľa ust. § 387 ods.1 CSP.

40. O trovách odvolacieho konania bolo rozhodnuté podľa § 396 ods. 1 CSP v spojení s ust. § 52 CMP tak, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov odvolacieho konania, keďže neboli zistené dôvody postupu podľa § 54, § 55 CMP.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie n i e j e prípustné.

Ak povinný dobrovoľne nesplní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, oprávnený môže podať návrh na vykonanie exekúcie podľa osobitného zákona; ak ide o rozhodnutie o výchove maloletých detí, návrh na súdny výkon rozhodnutia.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa.

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy.

Podľa ust. § 428 CSP v dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh).

Podľa ust. § 429 ods. 1 CSP dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom.

Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom.

Podľa ust. § 429 ods. 2 CSP povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa.

Podľa ust. § 430 CSP rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania.

Podľa ust. § 420 CSP dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

Podľa ust. § 431 CSP dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení. Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada.

Podľa ust. § 421 CSP dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

Podľa ust. § 432 CSP dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci. Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia.

Podľa ust. § 433 CSP dovolací dôvod nemožno vymedziť tak, že dovolateľ poukáže na svoje podania pred súdom prvej inštancie alebo pred odvolacím súdom.

Podľa ust. § 434 CSP dovolacie dôvody možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie dovolania.

Podľa ust. § 435 CSP v dovolaní nemožno uplatňovať nové prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany okrem skutočností a dôkazov na preukázanie prípustnosti a včasnosti podaného dovolania.